

A O le faatusa o le Atua (Kolose 1:15a)

- ❖ O se ata e mafai ona avea ma kopi o le mea moni (o se ata pue, o se hologram, o se faatagata), po o se mea fo'i e pei o se tala fatu (o se ata tusi). Ao le manatu faale-Tusi Paia e uiga i ata e sili atu nai lo lena.
- ❖ Na faia e le Atua Atamu ma Eva i lona faatusa (Kenese 1:27), ma na fanaua e Atamu se atalii i lona faatusa (Kenese 5:3). E lē o ni kopi o mea moni, pe o ni mea faafaatusa, pe o ni mea e le moni mai io la mafauauga. Ao mea e fai tino, faalemafaufau, ma faaagafesootai tutusa...
- ❖ Fai mai Paulo o le tulafono fa'alesauniga o se ata, “e lē o le fa'atusa moni” (Epe. 10:1), ona o le uiga o le “fa'atusa = mea moni.”
- ❖ O le fesili lenei: Pe na foliga tutusa lesu ma le Atua, pe tutusa foi ma le Atua? I le faaopoopo atu i le ta'ua soo o le sua fa paia o le “O a'u lava lea,” na fetalai manino mai ai lesu: “O a'u ma le Tamā e tasi lava i ma'ua” (Ioane 10:30); “O lē ua vaai mai ia te A'u, ua vaai fo'i o ia i le Tamā” (Ioane 14:9).

B O le ulumatua (Kolose 1:15b-17)

- ❖ O le uiga o le “Ulumatua” o le ulumatua na fanaua. O le mea lea, o loo a'oa'o mai ai nisi, o lesu o le uluai tagata na foafoaina e le Atua (Kolose 1:15). Ae, e pei o le faaupuga “faatusa,” o le upu “ulumatua” e iai sona uiga lautele faale-Tusi Paia.
- ❖ O Isaako o le ulumatua e sui ai Isamaeli; o Iakopo o le ulumatua e sui ai Esau; o Iosefa o le ulumatua e sui ai Reupena; o Tavita o le ulumatua e sui ai Eliapo (Salamo 89:27). O i latou uma o ulumatua auā sa latou umia le tulaga silisili i o latou uso, ae lē ona o i latou na fananau muamua.
- ❖ O loo ta'ua e Paulo lenei silisiliese i le tusi a Kolose. Ina ia tuuese ai masalosologa e uiga i lona natura, ua ia fa'aailoa mai ai uiga paia e lua ia te la: o le foafoaga o mea uma lava (Kolose 1:16; Isa. 45:18); ma lona tausiga (Kolose 1:17; Sala. 119:91).

C O le ulu o le Ekalesia (Kolose 1:18a)

- ❖ I nisi gagana (e pei o le Katalana poo le gagana Peretania) o le upu “ulu” ua faaliliuina foi o le “alii sili” po o le “pule autu,” aua o le uiga faafaatusa lea o le “ulu.” E fa'apea fo'i lea tulaga i le gagana Eperu. Mo se fa'ata'ita'iga, “latou te tofia foi le ulu e toatasi mo i latou” (Hos. 1:11 sov) e tatau ona faaliliuina “latou te tofia foi le taitai e toatasi”.
- ❖ O le uiga fo'i lea o lo'o fa'aaogā ai e Paulo lenei upu pea talanoa e faatatau iā Keriso. (Kol. 1:18a).
- ❖ Ae na faaopoopo atu foi e Paulo se uiga faafaatusa i le tino. Afai o Keriso o le ulu, o i tatou—le ekalesia—o le tino. Mai lenei manatu e mulimuli mai ai:
 - E manaomia i tatou uma (1 Kor. 12:15)
 - E tofi le tagata ma lana galuega (1 Kor. 12:17)
 - E le tatau ona tatou inoino i se tasi (1 Kor. 12:21)
 - E leai ni tagata talitonu e faatauva (1 Kor. 12:22-24)
 - E tasi le tasi i le tasi (1 Kor. 12:25-26)

D O le amataga (Kolose 1:18b)

- ❖ O le upu ua faaliliuina o le “amataga” o le archē (ἀρχή), o se upu Eleni o lona uiga o le amataga, tupuaga, uluai mafuaaga po o le mataupu faavae, e uiga foi o le pule, mana, pulega pe o se malo tele, e faalagolago lava i le anotusi.
- ❖ E mafai ona tatou faapea o lenei upu, e faasino ia Keriso, e mafai ona i ai nei uiga uma (Kolose 1:18). O lesu o le amataga o mea uma [o le faatusa o le Atua], o le mafua'aga na foafoaina ai mea uma [o le ulumatua o le foafoaga], o le pule silisili ese [o le ulu]. O nei mea uma e tu'uina atu ai ia te ia le tulaga silisili ese.
- ❖ E mafai ona tatou faapea o lenei upu, e faasino ia Keriso, e mafai ona i ai nei uiga uma (Kolose 1:18). O lesu o le amataga o mea uma [o le faatusa o le Atua], o le mafua'aga na foafoaina ai mea uma [o le ulumatua o le foafoaga], o le pule silisili ese [o le ulu]. O nei mea uma e tu'uina atu ai ia te ia le tulaga silisili ese.

E O le faia le leleiga (Kolose 1:19-20)

- ❖ O le mea na faia e lesu ua tulaga muamua ai o ia i mea uma. E tusa ai ma le tala a Paulo, ua talafeagai ia Keriso nei sua fa uma “auā ua finagalo le Atua ia mau i totonu ia te ia lona tumu atoatoa” (Kolose 1:19). I se isi faaupuga, o lesu o la o le Atua atoatoa, o la foi o le tagata atoatoa. “Ua matou matamata i lona mamalu, [...] ua tumu i le alofa tunoa ma le faamaoni” (Ioane 1:14).
- ❖ O le maliu ma le toetu o lesu, na faataunuaina ai e lesu mea uma e mana'omia mo le faaleleia o le va o tagata ma le Atua (Kol 1:20).
- ❖ Tatou malamalama ua la toe faaleleia ma le Atua “mea o i le lalolagi.” Ae ua faapefea ona ia faaleleia ma la o ē o i le lagi?
- ❖ Ua mafai e le atulaulau atoa ona iloa manino le natura o le leaga. O lea la, ua faamaonia ai le amio a le Atua i le Lagi ma le Lalolagi.